

VERSLAG VAN DE EXCURSIE NAAR DE WESTBROEKSE ZODDEN OP 13 MEI 2000

door

R.W.B. Bruins & C.J. Boot

Schitterend weer, een grote opkomst en vinden waar je voor gekomen bent: wat wil je nog meer? Kort en bondig is dat de samenvatting van de voorjaarsexcursie in de omgeving van Loosdrecht.

Vroeg in de middag werd met de volgende 15 aanwezigen bij het begin van het zogeheten 'Bert Bospad' het natuurgebied De Westbroekse Zodden ingetrokken: D. Baron, C. Boot, B. Bruins, R. de Bruyne, H. Hopman, M. de Jong, W. Kuijper, H. Kwant, mw. S. van Leeuwen, A. van Peursen, R. Reuselaars, K. van Timmeren (gast), B. Veltman, H. Wallbrink en F. Zandvoort. Voor sommigen na een lange reis, maar voor de contacten binnen de vereniging een goede bijkomstigheid.

Trepleisters in dit toch interessante gebied waren de in Nederland nog op een schaars aantal plekken voorkomende *Myxas glutinosa* en *Pisidium pulchellum*. In het begin kostte het de nodige moeite om eerstgenoemde soort te vinden, maar omdat het gebied reeds uitgebreid was voorverkend, hadden de meesten aan het eind van de middag toch één of twee exemplaren in hun bezit.

Wist u dat sommige van onze leden voor zichzelf een verslagje maken van hun zoektochten om hun bevindingen vast te leggen voor het geval zij er nog eens naar terug willen gaan of om anderen op het gebied te kunnen attenderen? Hieronder volgen de aantekeningen die Cor Boot voor zichzelf en nu dus ook voor de NMV heeft opgetekend:

" Mooi weer, zonnig, warm, matige z-wind. Gebied aanzienlijk veranderd. Sloten verbreed. Toegankelijk gemaakt. Er graasden koeien en schapen. Te veel. Grond veenachtig, zeer vochtig. In het water een laag veenachtige modder op zand. Water niet helder, bruinige kleur. Aan de waterkant veel zeggen, onder anderen *Carex rostrata* (G21, G27, G22) en *C. curta* (G21, G22). Veel vervuiling-indicatoren: zeer grote exemplaren van bloedzuigers *Erpoptella octoculata*, *E. testacea* en *Glossiphonia complanata*. Veel volwassen exemplaren van de Vlokreft (*Gammarus pulex*). *Valvata piscinalis*, *Lymnaea stagnalis*, *Planorbis corneum*, *Musculium lacustre*. Planten: Kikkerbeet (W17) en Gewone waterbies en Holpijp (V17). Coleoptera: *Ilybius fuliginosus* en *Haliphys ruficollis* s.l. Conclusie: enigszins vervuild, tamelijk voedselrijk en ietwat zurig water.

Bij het bekijken van een aantal meegenomen zoetwaterslakjes viel sterk op de bar slechte conditie van de meeste huisjes, vooral van *Anisus vortex*, *Gyraulus albus*, *Lymnaea stagnalis*, *Planorbis* en *Stagnicola*. Ze waren zeer dun en zo broos dat ze haast al uit elkaar vielen als ze maar even aangeraakt werden. Is er te weinig calcium in het water? Lijkt van wel. Bijna alle huisjes waren overdekt met een zwarte korst van aanslag, bij sommigen bijna 0.1 mm. Dik.

Op het land wijst de vegetatie op een ernstige storing in het verleden. De koeien doen er ook geen goed aan.

Er werden veel huisjes van *Trichoptera* gevonden. Deze kokerjuffers behoorden grotendeels tot het genus *Lymnophylus*, maar er waren ook enkele huisjes van zandkorrels, die nog gedetermineerd moeten worden.

(P = mg P/l, x100, O2 = %, Ca = mg/l)

Naam	P	pH	O2	Ca	Smal/ Breed	Diep/ Ondiep	Grondsoort
<i>Myxas glutinosa</i>	34	7.5	80	53	B	O	Zand/veen
<i>Ranatra linearis</i>	40	8.3	82	—	B	D	Veen
<i>Lymnaea stagnalis</i>	107	8.0	70	92	B	O	Klei/veen
<i>Valvata piscinalis</i>	108	8.1	78	94	—	—	Klei/veen

We vroegen ons af waarom er zoveel *Ranatra linearis* (Staaftwants) en betrekkelijk veel *Myxas glutinosa* waren. Toen we deze dieren gingen vergelijken met de voorkeursgetallen uit de macrofauna-inventarisatie zagen we iets grappigs: ze blijken namelijk dezelfde voorkeur te hebben. Hieronder eerst de getallen voor *Myxas* en *Ranatra*, daarna voor *Lymnaea stagnalis* en *Valvata piscinalis*. De eerste twee blijken weinig fosfaten nodig te hebben, de laatste twee juist veel. De pH-gegevens waren ongeveer hetzelfde. Maar zowel *Myxas* als *Ranatra* willen een hoger zuurstofgehalte dan *Lymnaea* en *Valvata*. *Myxas* en *Ranatra* hebben veel minder behoefte aan kalk dan *Lymnaea* en *Valvata*.

" Voor de overige soorten zoetwaterslakken, die we aantreffen, geldt hetzelfde. Een groot deel van deze soorten kan zich kennelijk alleen marginaal handhaven. Aangezien een werkgroep zich met het beheer schijnt bezig te houden, zullen de nodige beheersmaatregelen vanzelf wel genomen worden.

Acroloxus lacustris kwam veel voor, hetgeen mooi is voor zulke ondiepe wateren. Ik vond vele *Bithynia leachi*, maar geen enkele *Bithynia tentaculata*. Dat is toch vrij onverwacht. De *Stagnicola*'s waren bijna allemaal *S. corvus*, maar tamelijk smal. *Musculium lacustre* kwam veel voor.

Een aardige vondst was het kevertje *Haliphus fulvus*, dat ik maar zelden tegenkom in het Gooi. Vele Gyrinidae, maar ik kon ze niet vangen. Andere keer proberen. Vreemd is, dat er zo weinig wantsen gevangen werden. Eigenlijk alleen *Ranatra*. Waarom geen *Sigara*'s? Landslakje: *Oxyloma elegans*: anatomisch gedetermineerd."

Wat dient de excursiecommissie hier nu nog aan toe te voegen... Alleen dat het een geslaagde middagexcursie was en dat bij Bob Bruins thuis door sommigen nog lang is na- en bijgepraat en een kleine inventarisatie van de vondsten op malacologisch gebied van die middag is gemaakt, te weten:

Acroloxus lacustris
Anodonta cygnaea cellensis
Anisus vortex
Anisus vorticulus
Bathymophalus contotus
Bithynia leachi
Bithynia tentaculata
Gyraulus albus
Gyraulus crista
Hippeutis complanatus
Lymnaea stagnalis
Musculium lacustre
Myxas glutinosa
Physa fontinalis
Pisidium hibernicum
Pisidium milium
Pisidium nitidum
Pisidium pulchellum

Pisidium subtruncatum
Planorbarius corneum
Planorbis carinatus
Planorbis planorbis
Radix ovata s.l.
Sphaerium corneum
Stagnicola corvus
Stagnicola palustris
Valvata cristata
Valvata piscinalis
Viviparus contectus
Arion rufus
Carychium minimum
Oxyloma elegans
Succinea putris
Vertigo antivertigo

Adres van de 1e auteur:
 Frans van Mierislaan 6
 1231 AJ Nieuw Loosdrecht
 E-mail: r.w.b.bruins@wanadoo.nl

Adres van de 2de auteur:
 Wikke 40
 1273 BV Huizen